

**Χριστουγεννιάτικα
Έθιμα
της Πολωνίας**

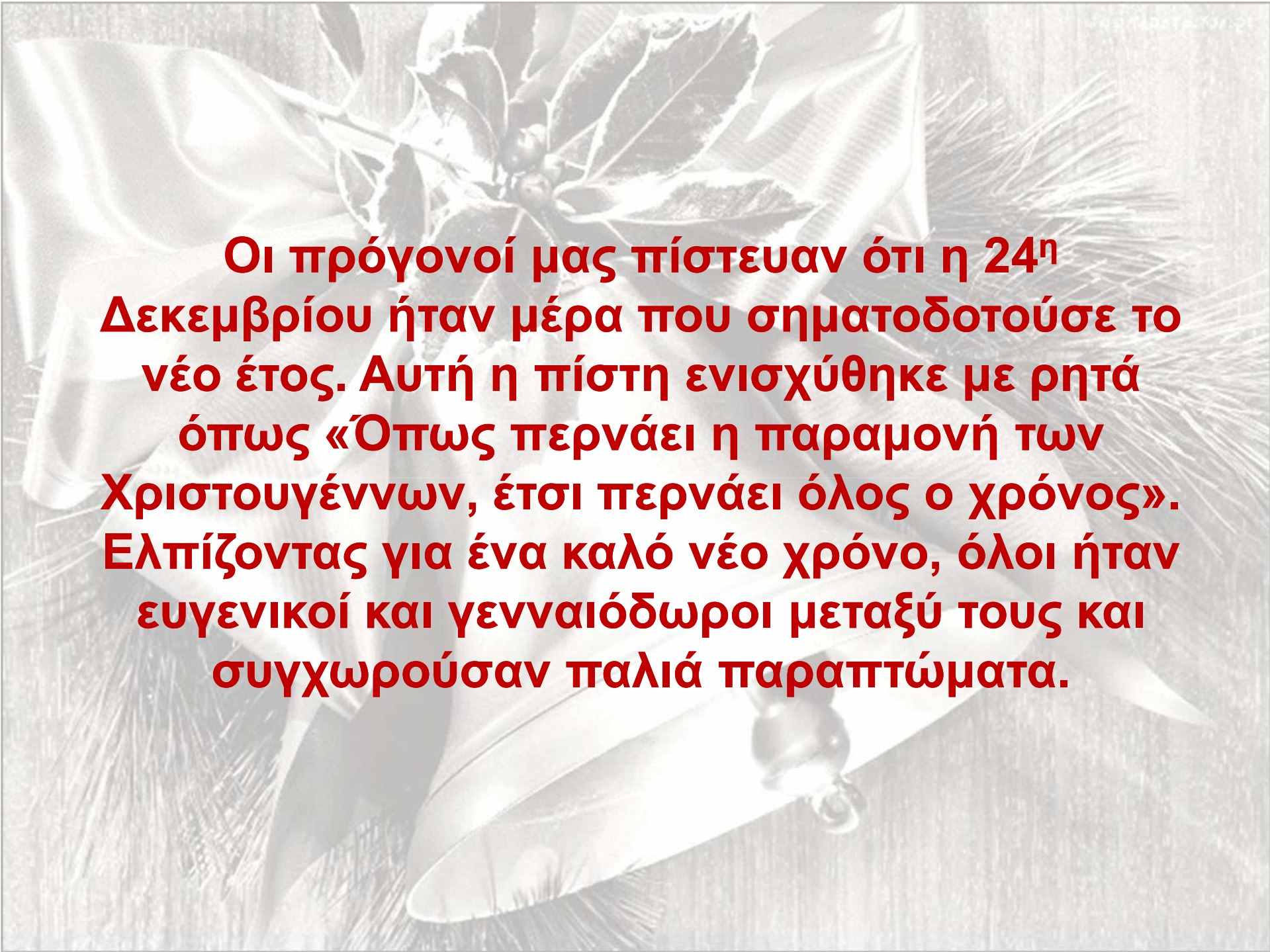

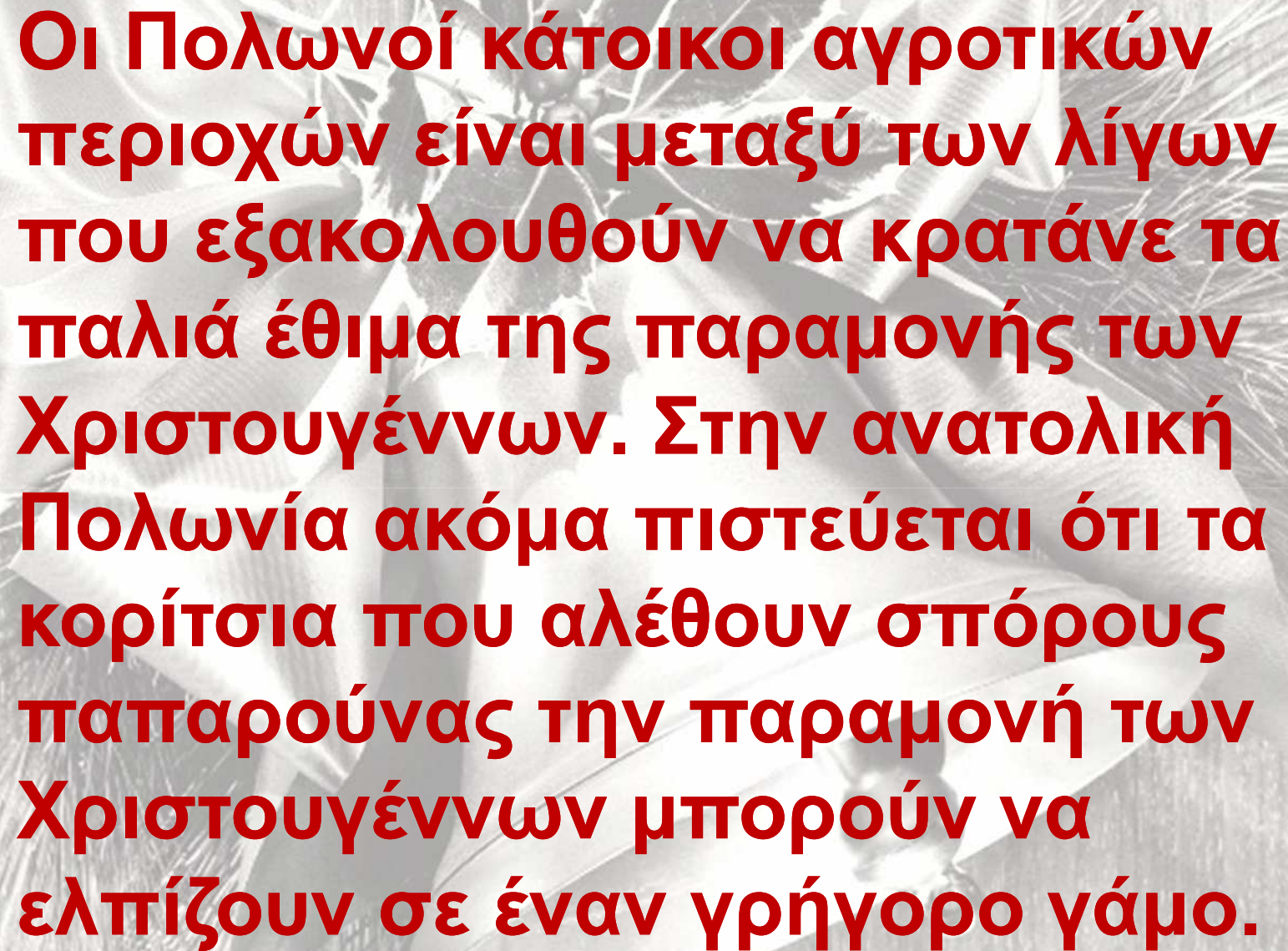
**Παλαιά
Χριστουγεννιάτικα
Έθιμα**

Παλαιά Χριστουγεννιάτικα Έθιμα

Για τους Πολωνούς, η παραμονή των Χριστουγέννων είναι μέρα οικογενειακής συγκέντρωσης και συμφιλίωσης. Είναι επίσης μία νύχτα μαγείας: Ζώα λέγεται ότι μιλάνε με ανθρώπινη φωνή και άνθρωποι έχουν την ικανότητα να προβλέπουν το μέλλον.

**Οι πρόγονοί μας πίστευαν ότι η 24^η
Δεκεμβρίου ήταν μέρα που σηματοδοτούσε το
νέο έτος. Αυτή η πίστη ενισχύθηκε με ρητά
όπως «Όπως περνάει η παραμονή των
Χριστουγέννων, έτσι περνάει όλος ο χρόνος».
Ελπίζοντας για ένα καλό νέο χρόνο, όλοι ήταν
ευγενικοί και γενναιόδωροι μεταξύ τους και
συγχωρούσαν παλιά παραπτώματα.**

Οι Πολωνοί κάτοικοι αγροτικών περιοχών είναι μεταξύ των λίγων που εξακολουθούν να κρατάνε τα παλιά έθιμα της παραμονής των Χριστουγέννων. Στην ανατολική Πολωνία ακόμα πιστεύεται ότι τα κορίτσια που αλέθουν σπόρους παπαρούνας την παραμονή των Χριστουγέννων μπορούν να ελπίζουν σε έναν γρήγορο γάμο.

**Μετά το δείπνο φεύγουν απ' το
σπίτι και
εκεί που δείχνει το πρώτο
σκυλί που
γαβγίζει είναι το μέρος απ'
όπου θα
είναι ο μελλοντικός σύζυγος.**

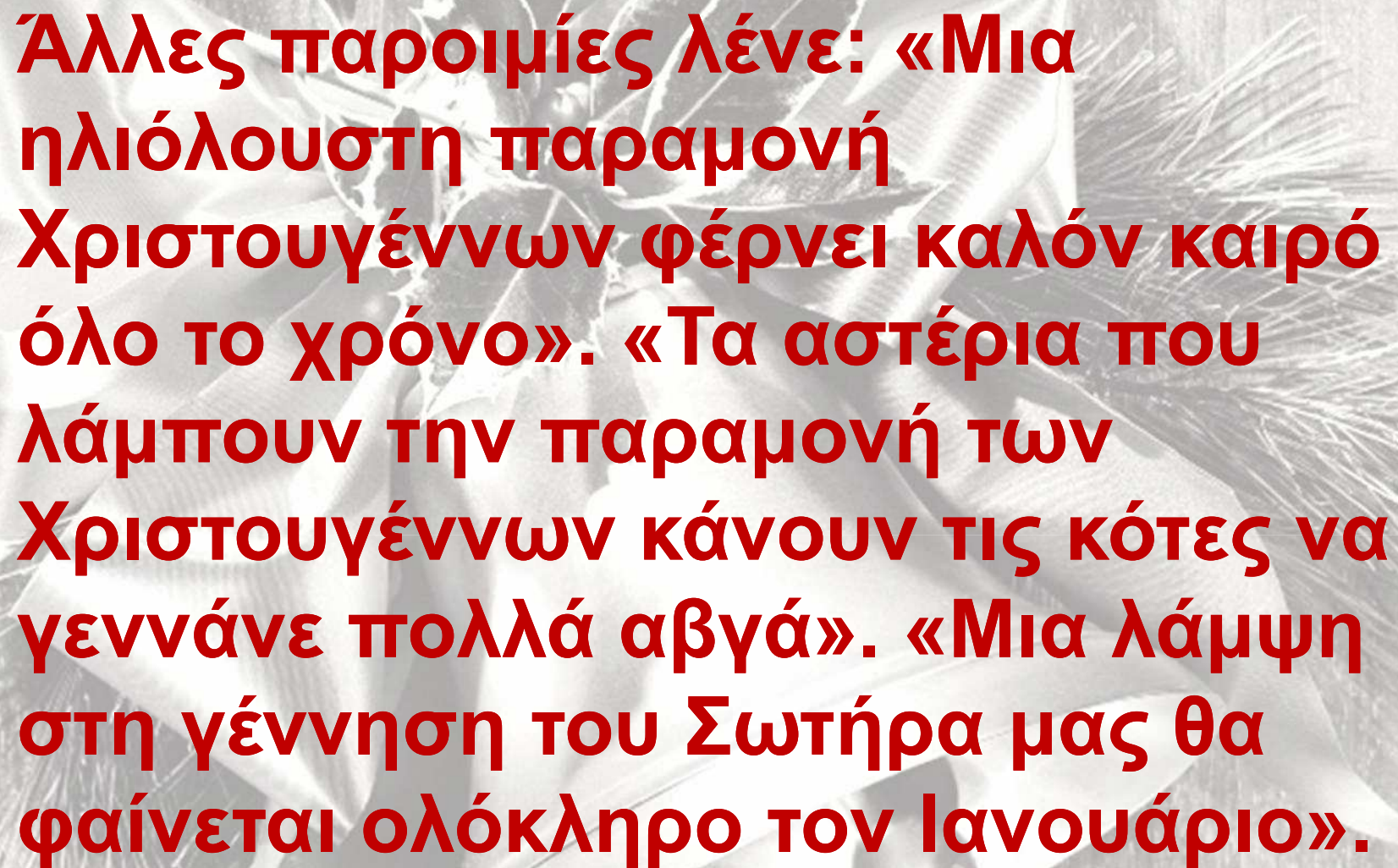
Όταν πηγαίνουν στη λειτουργία της Παραμονής των Χριστουγέννων, τα κορίτσια καλύπτουν τα μάτια τους και αγγίζουν πασσάλους από φράχτες.

Ένας λείος και ίσιος πάσσαλος προμηνύει έναν πλούσιο σύζυγο, ενώ ένας κυρτός και χοντροκομμένος έναν άχαρο και κακότροπο σύζυγο.

**Αν ένα κορίτσι ήθελε να μάθει για
τον μελλοντικό μνηστήρα της,
πήγαινε σ' ένα ποτάμι, βύθιζε το
χέρι της στο νερό
Και έβγαζε το πρώτο πράγμα που
έπιανε. Το ξύλο σήμαινε
ξυλουργό, το σίδερο σιδερά, το
δέρμα τσαγκάρη κλπ**

Επίσης, πολύ δημοφιλείς ήταν και οι προβλέψεις για τον καιρό. Πίστευαν ότι αν τα Χριστούγεννα δεν έχει χιόνι, το Πάσχα σίγουρα θα έχει – ή «Αν το χριστουγεννιάτικο δέντρο βυθίζεται στο νερό, το αβγό κυλάει στον πάγο.»

Άλλες παροιμίες λένε: «Μια ηλιόλουστη παραμονή Χριστουγέννων φέρνει καλόν καιρό όλο το χρόνο». «Τα αστέρια που λάμπουν την παραμονή των Χριστουγέννων κάνουν τις κόττες να γεννάνε πολλά αβγά». «Μια λάμψη στη γέννηση του Σωτήρα μας θα φαίνεται ολόκληρο τον Ιανουάριο».

Οι πιο τολμηροί έβγαζαν φύλλα από άχυρο κάτω από το τραπεζομάντηλο. Το πράσινο προμήνυε γάμο. Το μαραμένο, αναμονή. Το κίτρινο, όχι γάμο. Το πολύ κοντό, γρήγορο θάνατο.

Σήμερα, λίγοι άνθρωποι ασχολούνται με την πρόβλεψη του μέλλοντος την παραμονή των Χριστουγέννων, ειδικά οι κάτοικοι των πόλεων. Ωστόσο, κάποιες παλιές παραδόσεις συναντώνται ακόμα στα χωριά που ζουν με έναν πιο παραδοσιακό τρόπο, κοντά στη Φύση και τον κύκλο του θανάτου και της αναγέννησης.

**Τα
Χριστούγεννα
σήμερα**

**Wigilia, που στα
Πολωνικά θα πει
Παραμονή**

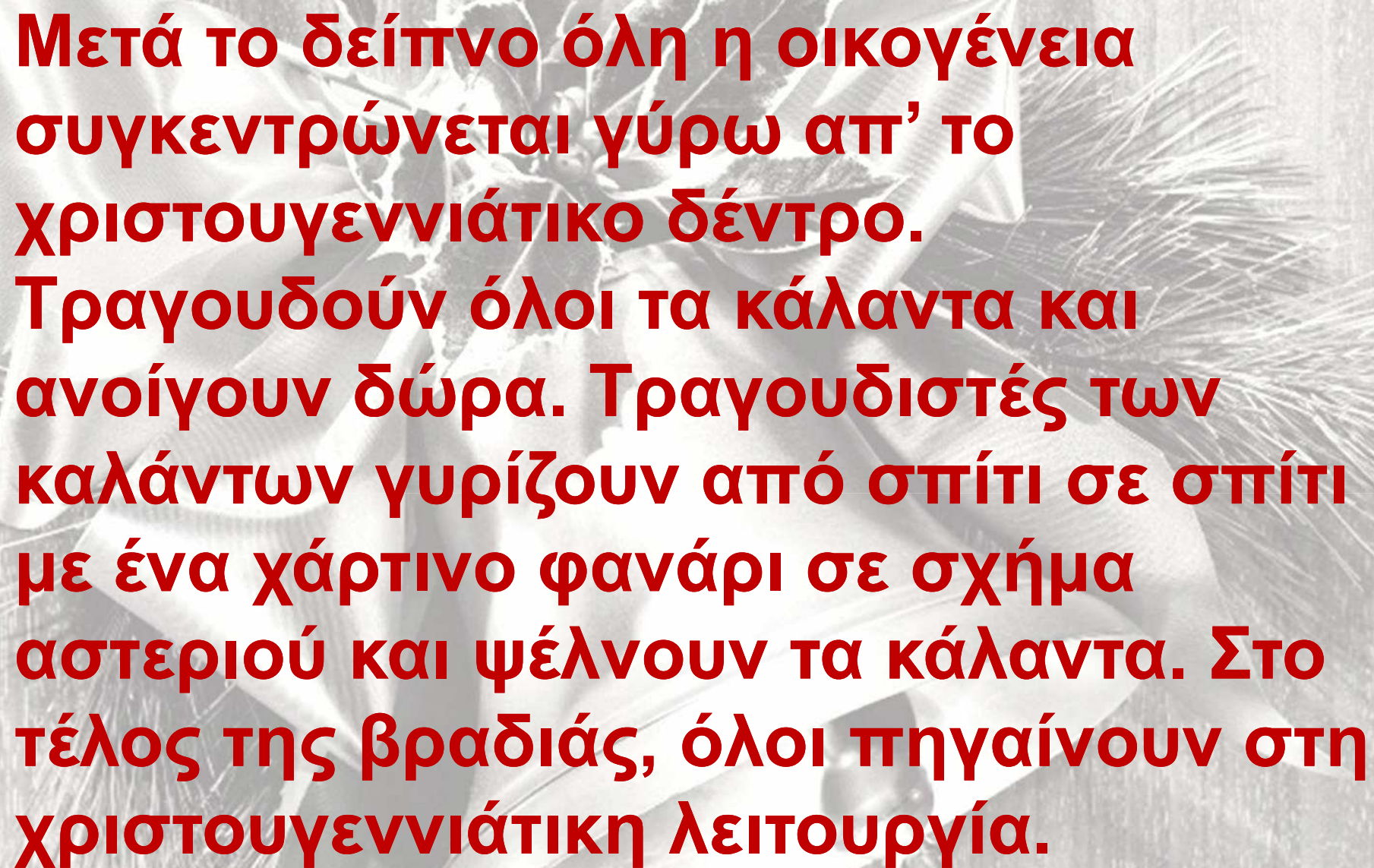
Η παραμονή των Χριστουγέννων, Wagilia στα Πολωνικά, είναι ένα σημαντικό μέρος των Πολωνέζικων Χριστουγέννων και πραγματικά, οι πιο σημαντικές τελετές γιορτάζονται αυτή τη μέρα. Η ίδια η λέξη Wagilia, που στα πολωνικά παλιά σήμαινε την παραμονή μιας γιορτής, σήμερα σημαίνει μόνο την παραμονή των Χριστουγέννων.

Το δείπνο την παραμονή είναι το πιο περιττωμένο απ' όλον τον χρόνο. Με χαρούμενη διάθεση όλη η οικογένεια συμμετέχει σ' αυτό, το οποίο παραδοσιακά αρχίζει το σούρουπο, όταν εμφανίζεται το πρώτο αστέρι.

Καθώς σουρουπώνει και η οικογένεια ετοιμάζεται για το δείπνο, ένα παιδί στέλνεται έξω να δει το πρώτο αστέρι στον ουρανό. Μόλις εμφανιστεί το πρώτο αστέρι, αρχίζει το δείπνο. Το χριστουγεννιάτικο δέντρο είναι ήδη στολισμένο.

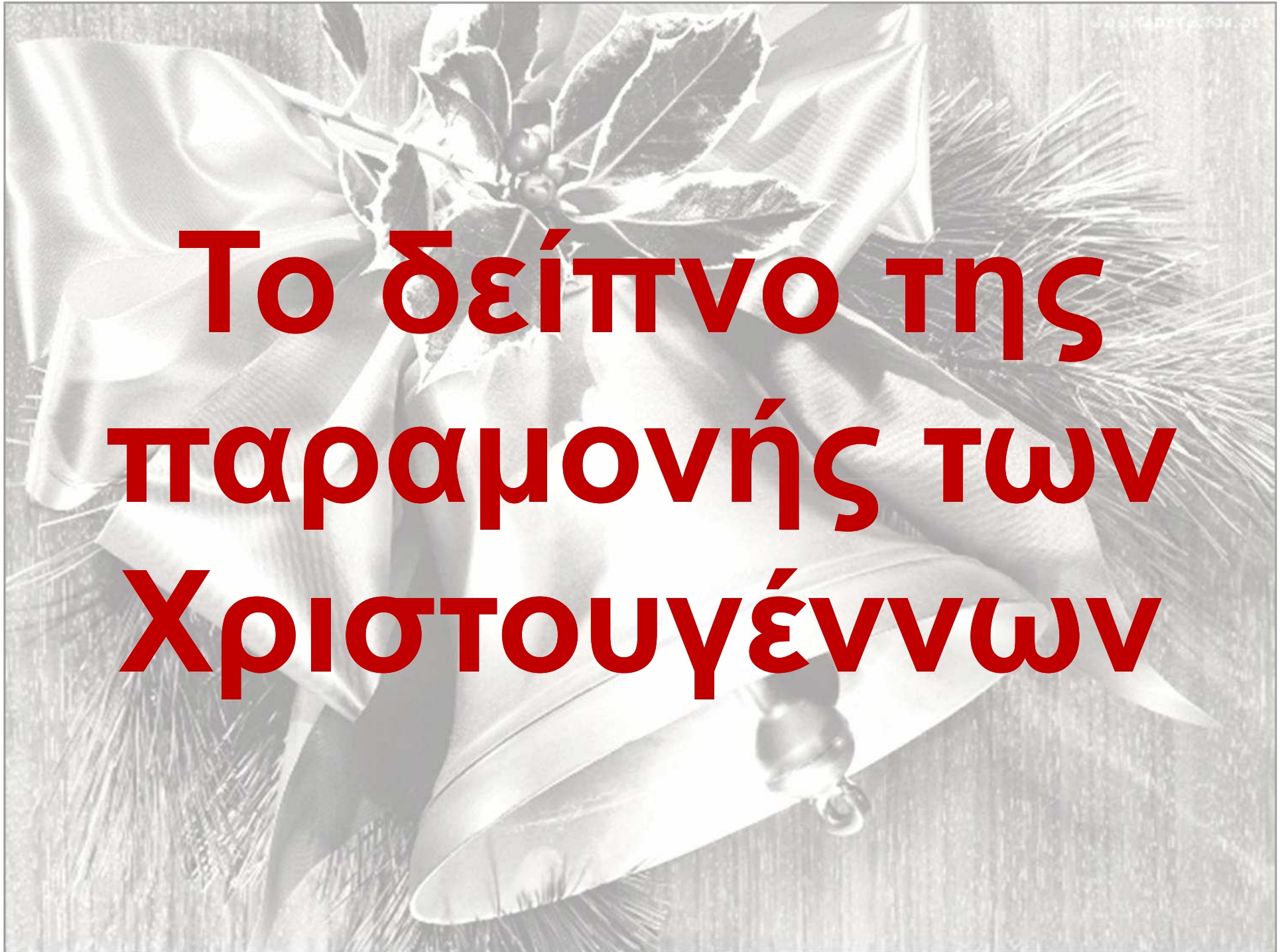

Μετά το δείπνο όλη η οικογένεια συγκεντρώνεται γύρω απ' το χριστουγεννιάτικο δέντρο. Τραγουδούν όλοι τα κάλαντα και ανοίγουν δώρα. Τραγουδιστές των καλάντων γυρίζουν από σπίτι σε σπίτι με ένα χάρτινο φανάρι σε σχήμα αστεριού και ψέλνουν τα κάλαντα. Στο τέλος της βραδιάς, όλοι πηγαίνουν στη χριστουγεννιάτικη λειτουργία.

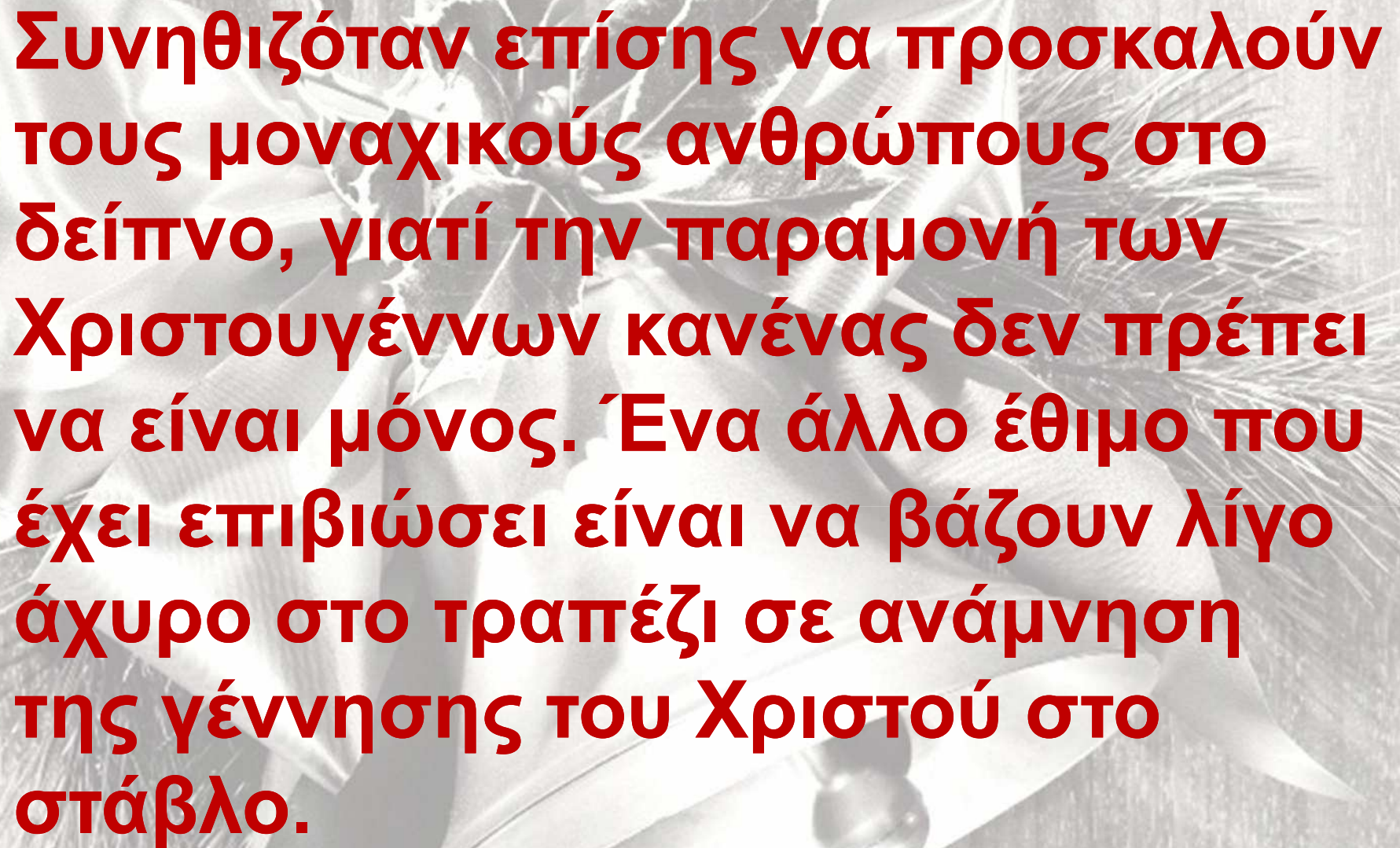
Το δείπνο της παραμονής των Χριστουγέννων

Το τραπέζι για το δείπνο πρέπει να είναι αρκετά μεγάλο για να χωρέσει όλη την οικογένεια. Ένα κερι τοποθετείται στο κέντρο του τραπεζιού, η Αγία Γραφή και το “Oplatek”. Μία θέση αφήνεται κενή για έναν ξένο ή έναν απόντα που μπορεί να έρθει απρόοπτα.

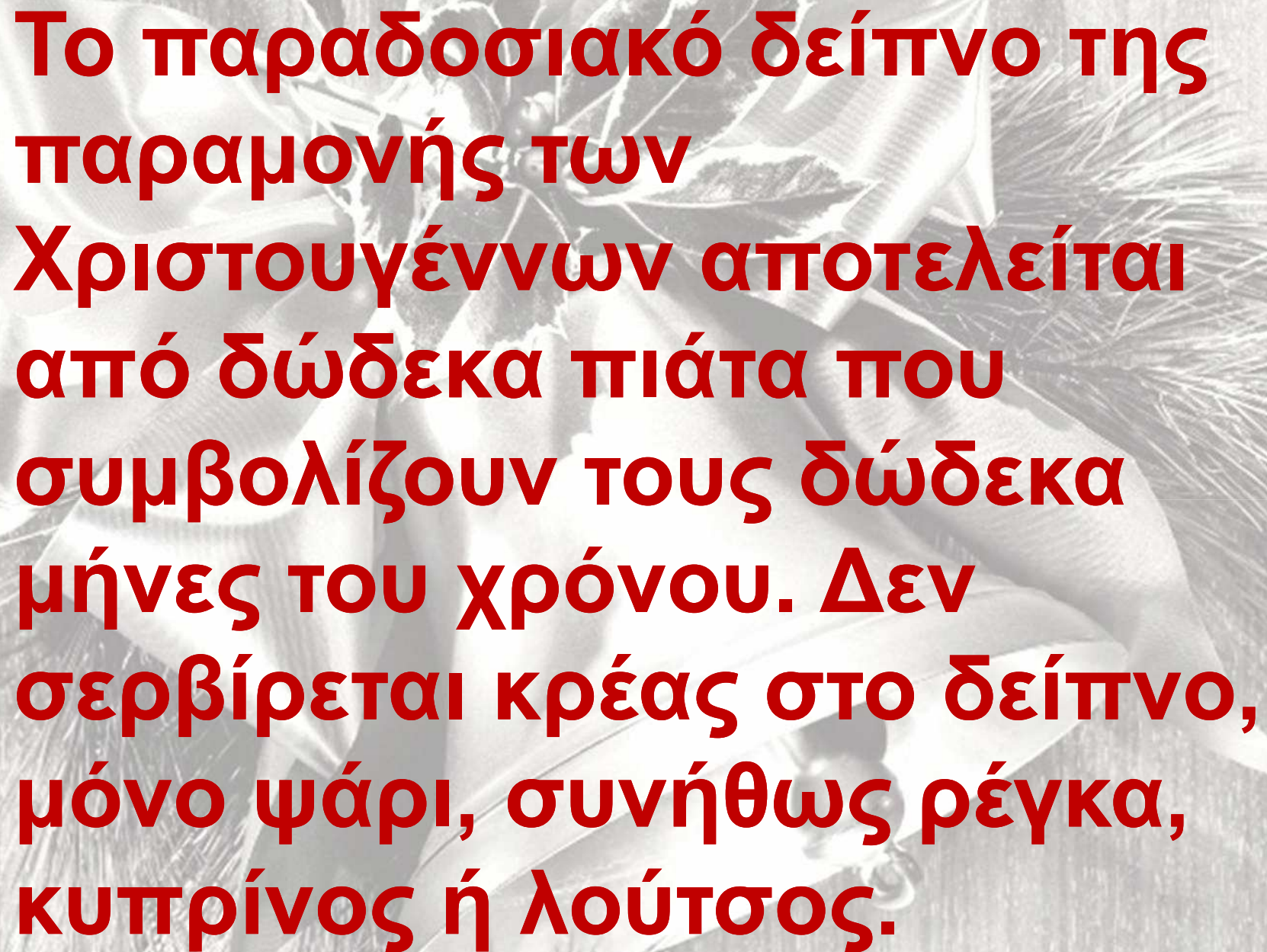

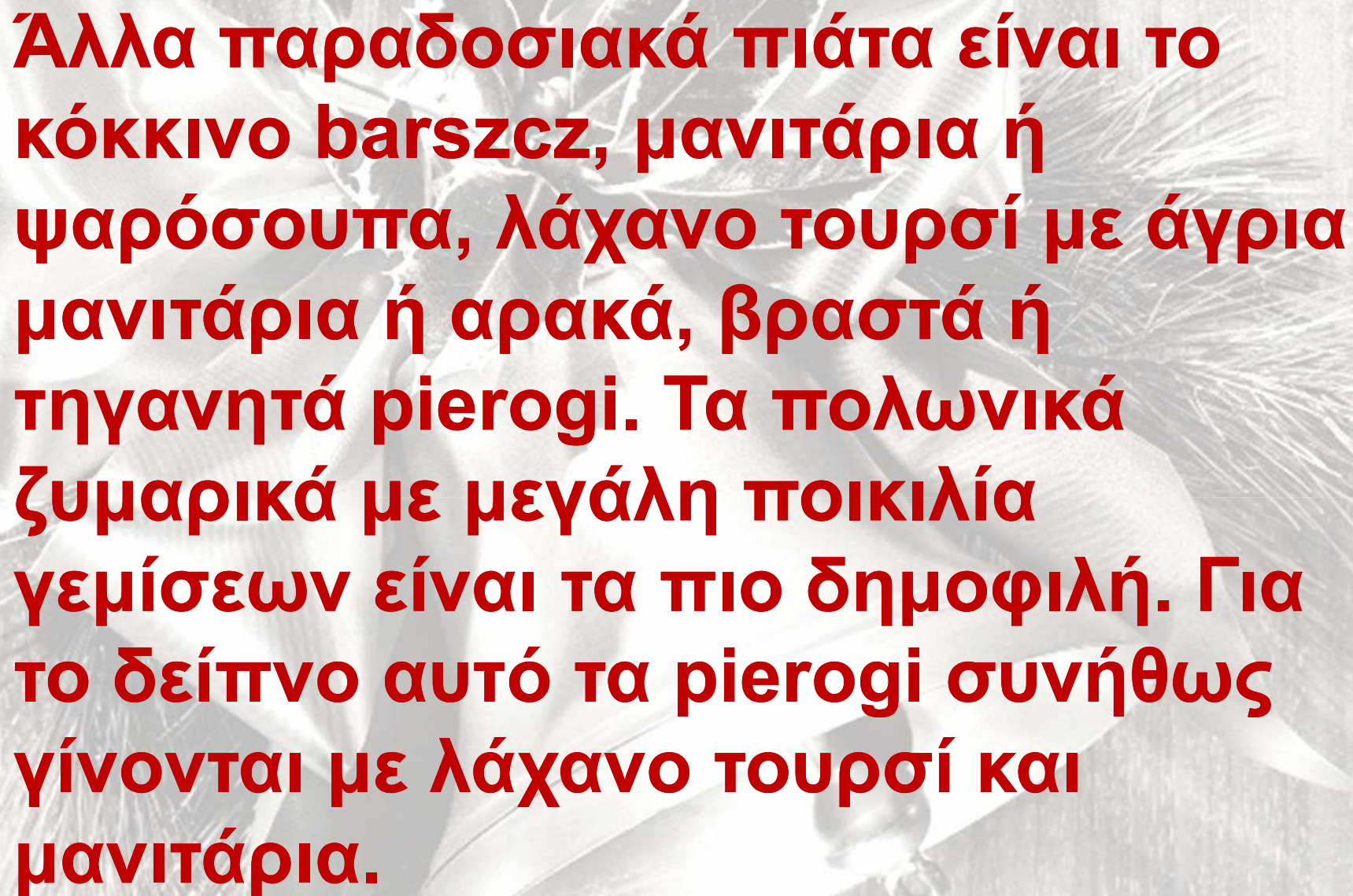
Συνηθιζόταν επίσης να προσκαλούν τους μοναχικούς ανθρώπους στο δείπνο, γιατί την παραμονή των Χριστουγέννων κανένας δεν πρέπει να είναι μόνος. Ένα άλλο έθιμο που έχει επιβιώσει είναι να βάζουν λίγο άχυρο στο τραπέζι σε ανάμνηση της γέννησης του Χριστού στο στάβλο.

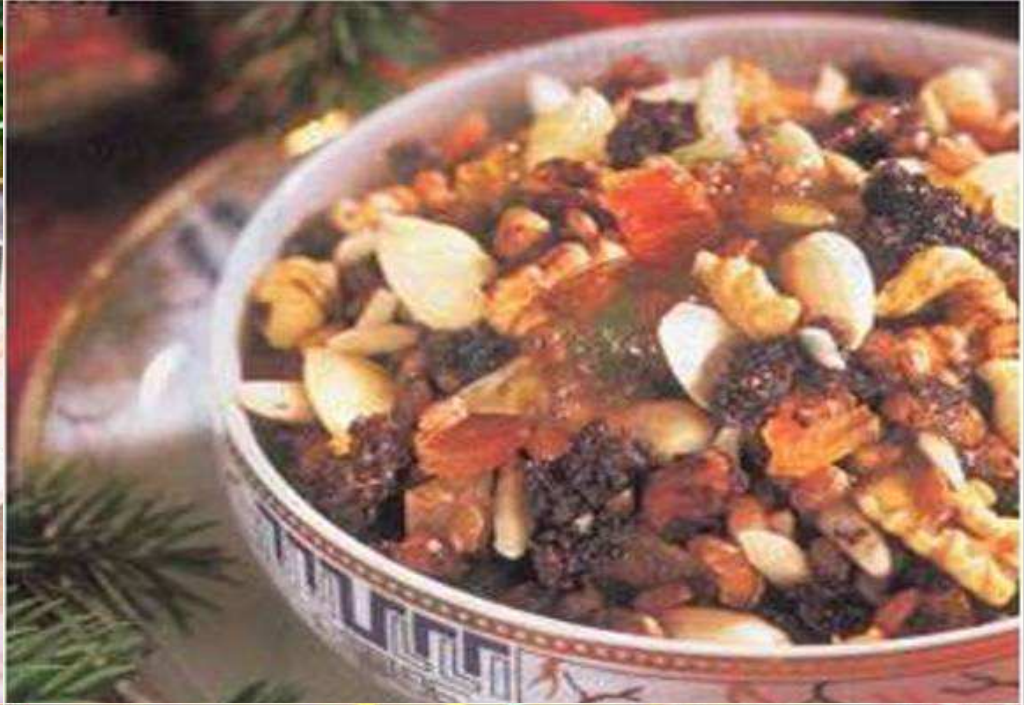

Το παραδοσιακό δείπνο της παραμονής των Χριστουγέννων αποτελείται από δώδεκα πιάτα που συμβολίζουν τους δώδεκα μήνες του χρόνου. Δεν σερβίρεται κρέας στο δείπνο, μόνο ψάρι, συνήθως ρέγκα, κυπρίνος ή λούτσος.

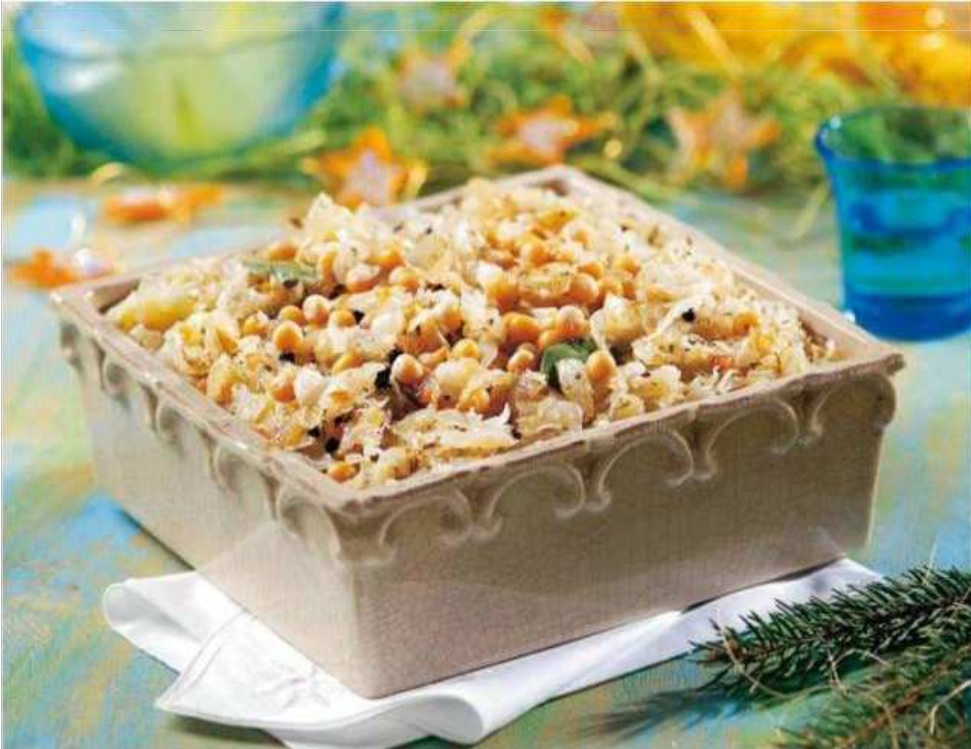

Άλλα παραδοσιακά πιάτα είναι το κόκκινο barszcz,μανιτάρια ή ψαρόσουπα, λάχανο τουρσί με άγρια μανιτάρια ή αρακά, βραστά ή τηγανητά pierogi. Τα πολωνικά ζυμαρικά με μεγάλη ποικιλία γεμίσεων είναι τα πιο δημοφιλή. Για το δείπνο αυτό τα pierogi συνήθως γίνονται με λάχανο τουρσί και μανιτάρια.

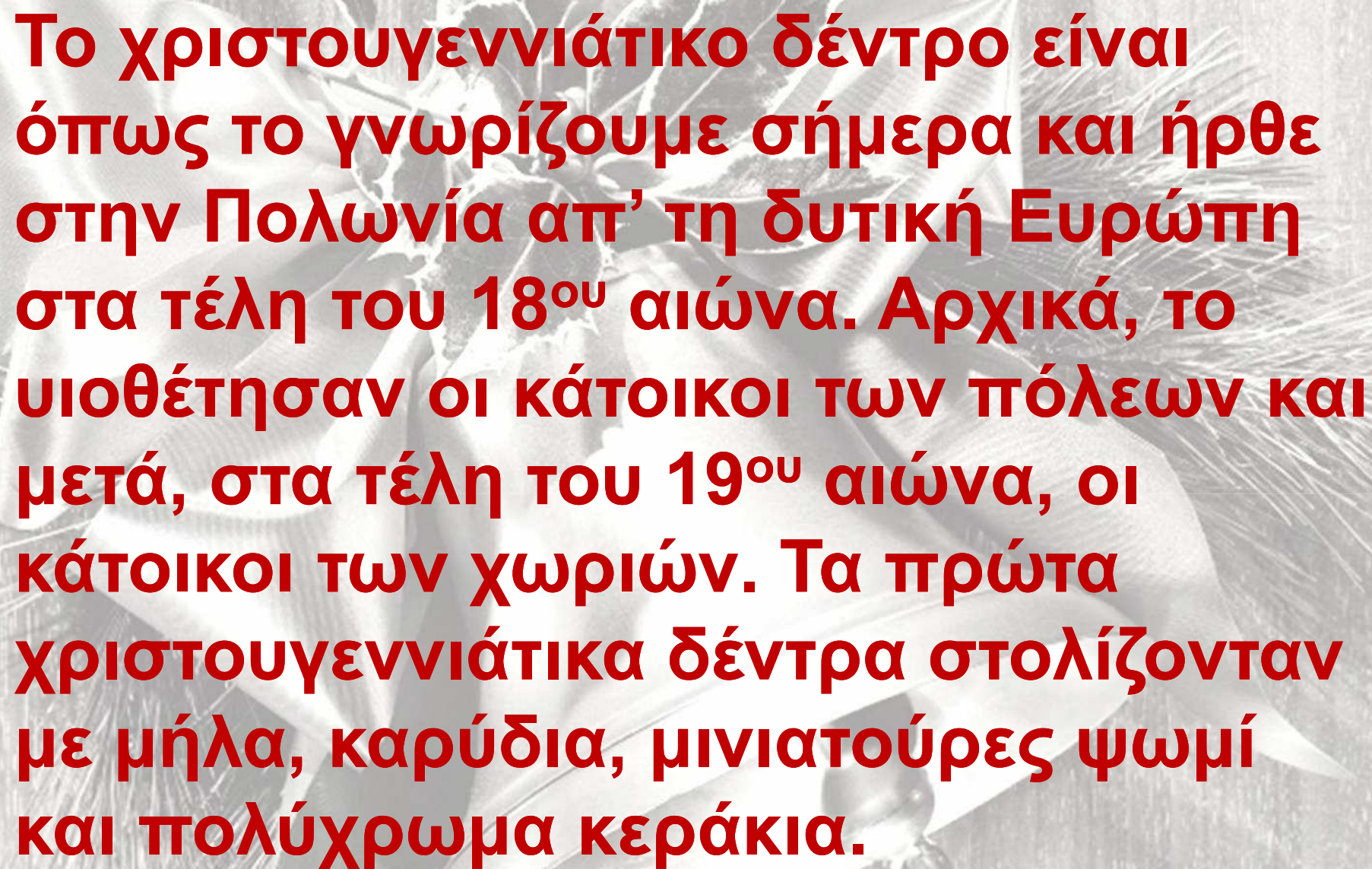

**Το
Χριστουγεννιάτικο
δέντρο**

Το χριστουγεννιάτικο δέντρο είναι όπως το γνωρίζουμε σήμερα και ήρθε στην Πολωνία απ' τη δυτική Ευρώπη στα τέλη του 18^{ου} αιώνα. Αρχικά, το υιοθέτησαν οι κάτοικοι των πόλεων και μετά, στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, οι κάτοικοι των χωριών. Τα πρώτα χριστουγεννιάτικα δέντρα στολίζονταν με μήλα, καρύδια, μινιατούρες ψωμί και πολύχρωμα κεράκια.

Το χριστουγεννιάτικο δέντρο δεν είναι μόνο διακοσμητικό. Είναι επίσης βαθιά συμβολικό: Το τριγωνικό του σχήμα συμβολίζει την Αγία Τριάδα που δείχνει προς τον Θεό. Το αειθαλές συμβολίζει την αιωνιότητα και το πράσινο χρώμα τη ζωή.

Οι βελόνες δείχνουν προς τα πάνω σαν χέρια που προσεύχονται στο Θεό. Τα κεριά και τα φώτα παριστάνουν τον παράδεισο και μνημονεύουν τις ψυχές των ασθενών. Τα δώρα κάτω απ' το δέντρο συμβολίζουν την αγάπη και την φιλανθρωπία.

**Στα μοντέρνα πολωνικά σπίτια,
και στο χωριό και στην πόλη, τα
χριστουγεννιάτικα δέντρα
στολίζονται με έτοιμες μπάλες,
φώτα και κορδέλες. Αλλά σε
πολλά δέντρα αυτά τα στολίδια
συνοδεύονται από παλιά
χειροποίητα παραδοσιακά
στολίδια που έχουν περάσει από
γενιά σε γενιά.**

**Τα δώρα κάτω απ' το δέντρο
είναι για τα μέλη της
οικογένειας και για φίλους.
Είναι τυλιγμένα με
χρωματιστό χαρτί και
κορδέλες. Ανταλλάσσονται και
ανοίγονται μετά το δείπνο της
παραμονής.**

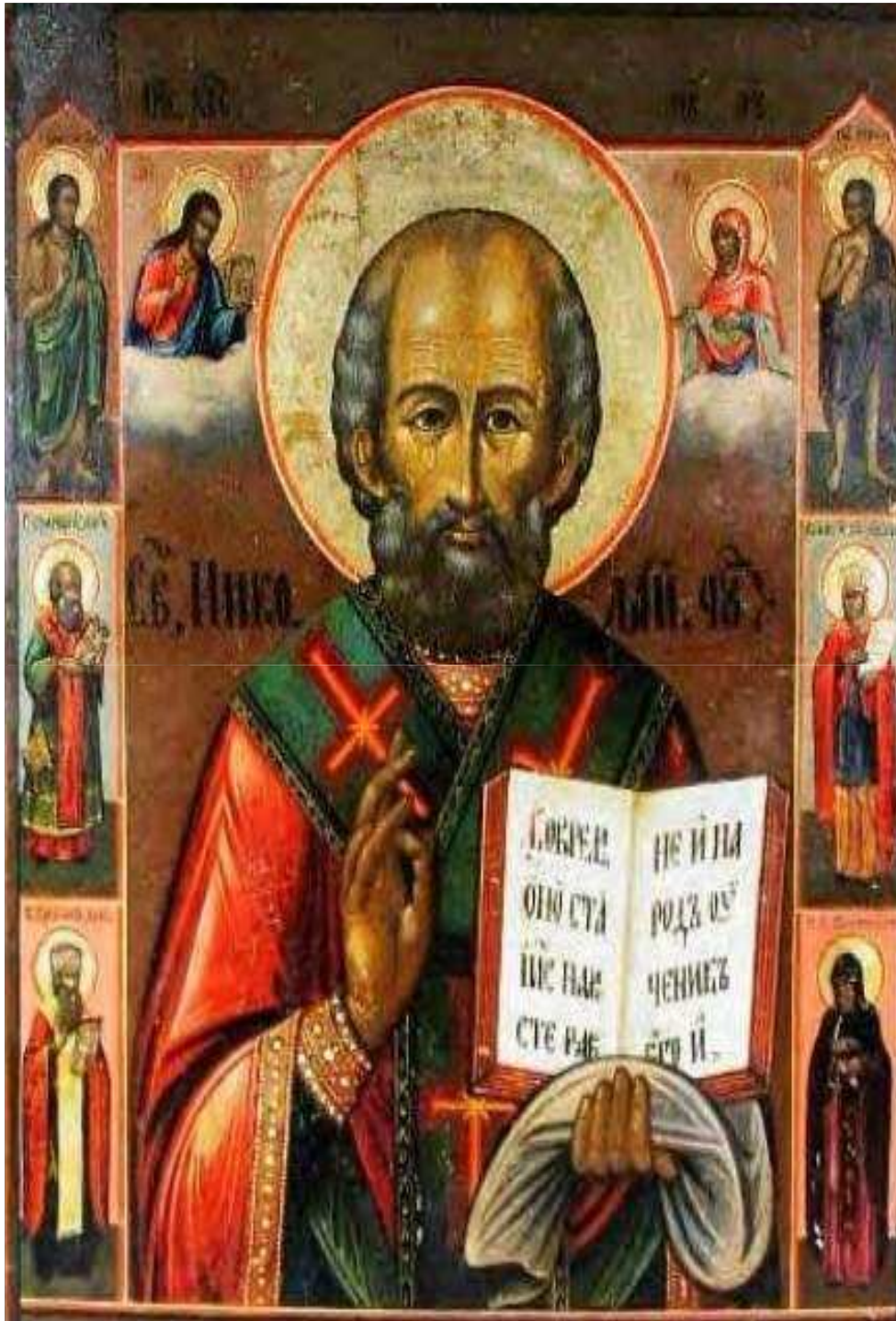

Santa Claus
Αη-Βασίλης

Ο θρύλος του Αη-Βασίλη ξεκινά από τον 4^ο αιώνα, όταν γεννήθηκε ένα παιδί που το έλεγαν Νικόλα. Μεγαλώνοντας, έγινε επίσκοπος στα Μύρα της Λυκίας, επαρχία του Βυζαντίου και τώρα στην Τουρκία, όπου, σύμφωνα με τον θρύλο, έκανε μόνο καλές πράξεις.

Είχε τη φήμη ότι έδινε δώρα κρυφά, όπως κέρματα στα παπούτσια όσων τα άφηναν έξω απ' την πόρτα του, και έτσι έγινε ο Αη-Βασίλης. Στην Πολωνία ο Αη-Βασίλης φέρνει δώρα δυο φορές το χρόνο. Πρώτα στις 6 Δεκεμβρίου και μετά στις 24 Δεκεμβρίου, τη μέρα των Χριστουγέννων.

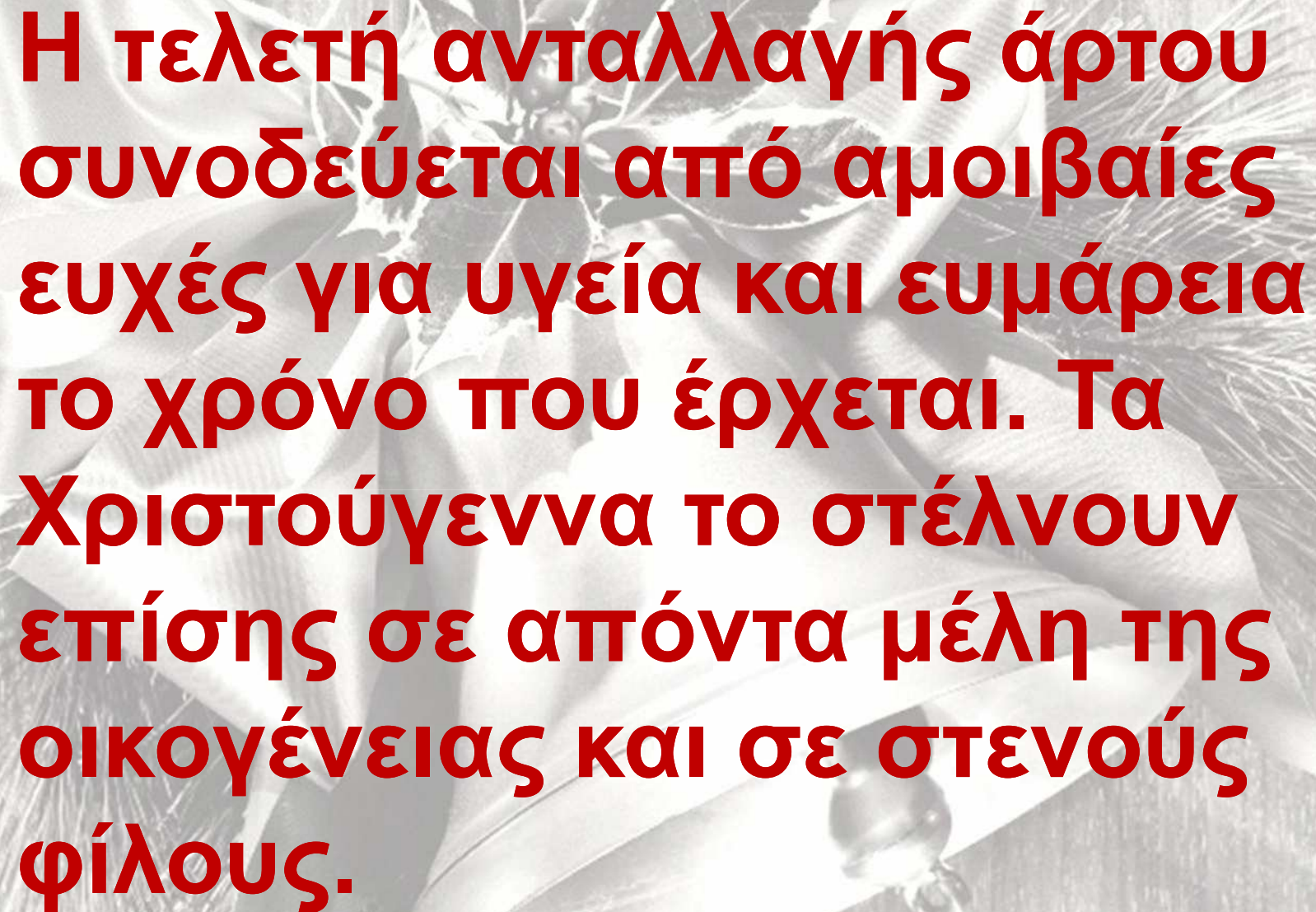

Χριστουγεννιάτικα κουλούρια

Η λέξη “Oplatek” βγαίνει από τη λατινική λέξη ‘Oblatum’, που σημαίνει ιερό ψωμί. Φτιαγμένο από άζυμο προζύμι, πρωτοχρησιμοποιήθηκε τον 10^ο αιώνα ως άρτος στη Θεία Λειτουργία. Στην Πολωνία η παράδοση να φτιάχνουν ψωμί σε εγχάρακτες μεταλλικές φόρμες και να το χρησιμοποιούν για ιερούς και κοσμικούς σκοπούς πάει πίσω στο Μεσαίωνα.

Η τελετή ανταλλαγής άρτου συνοδεύεται από αμοιβαίες ευχές για υγεία και ευμάρεια το χρόνο που έρχεται. Τα Χριστούγεννα το στέλνουν επίσης σε απόντα μέλη της οικογένειας και σε στενούς φίλους.

ΤΕΛΟΣ